Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҤА ОЛОХ

Хаһыат 1931 сыл алтынньы 15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААҔЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 51 (6656). | 1988 сыл Муус устар 28 күнэ, ЧЭППИЭР. | Сыаната 3 харчы.

Үрдүк үүнүү мэктиэлэрэ

Быйылгы саскы ыһыы тосту уларыйыылаах сылга, хаһааҥҥытааҕар саҥа усулуобуйаларга киирэр кэмигэ, Бүтүн Союзтааҕы XIX партийнай конференция эйэлларын туруорсан ыытыллар уратылаах.

Оройуон совхозтарыгар билиҥҥитэ ыһыы тэрээһинин үлэлэрэ ситэтэ суох ыытыллыыннылар. 1251 тонна сиэмэ бурдук бааттан 881 тоннаҕа ыраастанна. Ыһыыга туттуллар холбонор техника 80 эрэ бырыһыана өрөмүөннэннэ. Ордук хаалбыттык Карл Маркс аатын уонна «Чурапчы» совхозтар үлэлээтилэр.

«Саҥа олох» хаһыакка «Үүнүүнү үрдэтии — бултуттуулаах кэрдэбул», «Агроном, ыһыыга бэлэм хайдаҕый?», «Хаарыаннаах хаһыл хаар», «Техника өрөмүөнүн бириэмэтигэр» диэн кэнники ыстатыйалар бэчээттэммиттэрэ. Олорго ааспыт сыллар итэҕэстэрэ чопчу ыйыллыбыттара, тирэх турар соруктар туруорулулубуттара. Маныаха туһааннаах салайааччылар соптоох дьаһаллары ылбатылар.

Саскы хонуу үлэлэрэ сир хайы куругуамнэхтик чааһалларына кэмнэрэ тиийэн кэллэ. Бу кэмҥэ ыһыыны тэрийэн ыытыы стратегията уонна тактиката ырытыллан онгоһуллан звенолорга чопчу практическай дьаһаллар тиэрдилиннилэр. Маныаха миэстэтигэр дьыл хайдах кэлэриттэн көрөн дьиҥ хаһааҥҥыны дьаһаныы наада.

Тымныы, тыаллаах күн-дьыл сири-дойдуну куурдан эрэр. Аны эрдэтэх хонуугунан сиэги сантарыы быадаһыннаах кэмнэрэ саҕаланыахтара. Итэ үлэ болдьоҕо уонна агротехникаҕа бу куурдан дьылларга үүнүүнү быһаарар тыын суолталаахтар.

Хонуу үлэтигэр, быаҕой! Сиэги куоттарбакка, итэһэн олорон маршруттан — сиэги сантарыыта сон буолбут бааһына ыраасын көрөйбэккэ үлэҕэ туруохха, хас да төгүл хатылыахха наада. Бу үлэлэри 2—3 күнүгэр бүтэрэр туһугар сменанан үлэни тэрийэххэ. Тута почва ньуурун дэхсилиэххэ. Өйдөөҥ: бириэмэтигэр сиэги сантарыллыбатах бааһыната 1 гектартан 8 тонна уу көтөрүн. Кууран-хатан хаалбыт почваҕа ыһыллыбыт бурдук сиэмэтэ төһө да эрдэхтээрин иһин, эһиилээх үүнүүгэ биэриэ суоҕа.

Звенолар, ааспыт сыллар итэҕэстэрин учуоттаан, ордук сири тааһастааһыныгар уонна ууну куттарыыга кыһамньылаах күүһүрдүөхтээхтэр. Чуолаан, тиэрэ быраҕарбакка хорутуу ньыматын туттуллуохтаах. Маныахха почва сиэгэ тутууга күүһүрэр, сыыс от үүммэт. Бары бааһыналарга баар сиигирдэр системалар уонна мелиоратор техника туһаныллыгарга бэлэм буолуута бу күннэргэ ситиһиллиэхтээх.

Бааһына ситтэ, сиэмэ түстэ да ыһыы туохтан да тутулуга суох мунутуур кылгас болдьоххо ыытыллан бүтүөхтээх. Туорахтаах култуурулар бэс ыйын бастакы күннэригэр ыһыллан бүтэриллиэхтээхтэр.

Хортуоппуйу күн уотугар сылытан эрэ баран олордуохха. Уруккулуу бадыбаалтан быһа тиэйэн бааһынаҕа илдьэн олордуу кэдьүүһү биэриэ суоҕа.

Яровизациялааһыным совхоз агрономнара быһаччы тэрийиэхтээхтэр. Отделениелар бу үлэҕэ дьонунан уонна техниканан көмөлөһүөхтээхтэр. Хортуоппуйу олордуу бэс ыйын бастакы күннэригэр иһигэр бүтэриллиэхтээх. Сир оҥоһуутун научнай модьуйуута — итинник.

Оҕуруот аһын рассадатын үүннэриигэ улахан суолта бэриллиэхтээх. Айылҕа мускуурун туллуйар торолуйа сиппит рассадалары олордуу — үрдүк үүнүү бастакы усулуобуйата. Иккис сүрүн кэрдэбул — рассадаҕа үүтүгэйдиик дэхсилээмит бааһынаҕа олордуу. Рассаданы бааһынаҕа хойуутук олордуу барыстаах. Хаппыыстаны олордуу бэс ыйын ортотугар бүтүөхтээх.

Быйылгы ыһыы үлэҕэ саҕалыы сыһыаны эрэйэр. Маны хас биирдии механизатор, агроном, мелиоратор, совхоз директора уонна партком секретара түс бэйэлэриттэн саҕалыах тустаахтар. Маныаха эппиэтинэс уонна хонтуруол күүһүрдүллүөхтээх.

Сиэмэ бурдугу сылытыы, тиһэх ыраастааһын бу күннэргэ бүтэриллиэн наада. Сиэмэ бары эттэнэн бэрин ыһыллыыта кэһиллибэт бэрээдэк быһыытынан туруорулллар.

Сүөһү аһылыгар аһаан ыһыылар күнү-дьылы учуоттаан икки-үс сүһүөх болдьохтоох ыытыллыахтаах. Эрдэтээҥҥи ыһыыттан икки үүнүүнү ылар курдук дьаһаныахха, ол сүөһү аһылыгын базатын бөҕөргөтүүгэ биллэр кылааты киллэриэ.

Бу үлэҕэ киһи фактора умнууга хаалыа суохтаах. Хонуутааҕы отуулар эрдэттэн сорсуттулан киһи олоруутугар, үлэлииллэригэр соптоох усулуобуйанан хааччыллыахтаахтар.

Партийнай-тэрийэр, массабай-политическай үлэ сүрүн күүһэ быйылгы ыһыыттан кэдьүүһү ылыыга туһаайыллыахтаах. Хонуу үлэһиттэрин культурнай, эргиэн уонна аһ өттүнэн толору хааччыйыы — туһааннаах тэрилтэлэр эбээһинэстэрэ.

Саскы хонуу үлэлэрин кылгас болдьоххо хаачыстыбалаахтык ыытыахха!

«Сельхозхимия» бааһын шофера Н. И. Порядин быйыл саас Хаҥаластан таас чоҕу, «Мугудай» уонна Субуруускай ааттаах совхозтарга минеральнай уобурдууну таһыыга үлэлээтэ. Сыл бастакы кварталыгар 80932 тонна-километры сүүрэн тустаах былааны даҕаны аһарда, 113 лиитэр уматыгы кэмчилээтэ.

Никита Игнатьевич тэрилтэ общественнай олоҕор активнайдык кыттар, профком чилиэнэ.

Снимокка: Н. И. Порядин рейскэ барыан иннинэ.

П. Овчинникова фотота.

ТЕХНИЧЕСКЭЙ КӨРҮҮГЭ

Тиэйэр-таһар үлэлэри салайар киинҥэ автомашиналары техническэй көрүү ыытылла. Кыһыҥҥы түүстээх үлэ кэнниттэн 60-ча автомашина тупрута бэрэбиэркалааар. Бытархай тымныылларга Нэбэлийэ тибиилээх суолларынан Горнай оройуонун эмпэрэлэх үрэхтэринэн, Булуу бүтэй тыалларынан ыырданан элбэх водителлар үлэлээбиттэрэ. Кинилэри биирдэ үлэлиир табаарыстара ыырдьаҕас коммунист Ф. Н. Иванов салайар бириигэдэтин чилиэннэрэ тиэйэр-таһар үлэлэри кэхтэхтүк ыытарга ыҥырыы таһааран кэҕүлээбиттэрэ.

Сэттэ бириигэдэ сыл бастакы кварталыгар үлэлэрин түмүгэ таһаарыллына. Кини водителлэрэ тутуу матырыйаалларын, чоҕу уонна оту тиэйиигэ тиэрдиллибит сорудахтарын ситиһиннэххтик толордулар. Ол курдук, 2100 тонна кииллэммит оттон 4700 тонна чох, 1100 тонна тутуу матырыйаала тиэйилиннэ. Попов Сергей Дмитриевич, Долочарев Николай Николаевич, Иванов Федор Николаевич салайар бириигэдэлэрэ куоталаһыы кыайыылаахтарынан таҕыстылар. Иккис бастакы бириигэдэлэр чилиэннэрэ автомашиналарын технический көрүүгэ бэлэмниэтилэр. Оттон Ф. Н. Иванов бириигэдэтэ бу күннэргэ «Мындаҕаайы» совхоз Хахыйахтааҕы отделениетыгар үлэлиир. Саҥа тутуулар хотон акылаатыгар карьертан таас таһаллар.

Куоталаһыы түмүктэннэ. Ким ордук тэрээйиннээх, түмсүүлээх ол кыайылааҕынан таҕыста. Быһаарар оруолу водителлар профессиональнай таһымнара ылла. Ырааҕ айаҥҥа сааҕала суох сырыы, таһаҕаһы сүтүгэ суох миэстэҕэ тиэрдии — эмиэ кини толору быһыһааһын болчаларэ.

Т. ПОТАПОВ.

КОМИССИЯ ДЬҮҮЛЛЭСТЭ

ССКП райкомун идеологическай комиссиятын мунньаҕа буолан ааста. Мунньаҕы комиссия председателэ ССКП райкомун секретара А. С. Птицына салайан ыытта.

Комиссияҕа 13 №-дээх СПТУ администрацията рабочай идэлэргэ ыччаты үөрэтиигэ ыытар үлэтин уонна кинини былааннарын туһунан иһитиннэриини училище завуһа А. В. Носова оҥордо. Ону таһынан оройуоҥҥа общественнай музейдар үлэлэрин тупсарыы соруктарын туһунан боппуруос көрүллүннэ.

Дьүүллэһиллибит боппуруостар сүннэрүлэринэн идеологическай комиссия туһааннаах рекомендацияларын ылынна.

«СО» корр.

Иитэр үлэҕэ — саҥалыы!

Хатылы сельсоветын олохтоохторун үөрэх-иитии, идейнэй-политическай иитии уонна социальнай-культурнай сайдыы таһымын үрдэтиигэ ЫҤЫРЫЫЛАРА

Биһиги, Хатылы сельсоветын олохтоохторо, ССКП XXVII съеһа, ССКП КК олунньутааҕы (1988 с.) Пленума туруорбут соруктарын олоххо киллэриигэ маннык социалистическай эбээһинэстибэни ылынабыт.

Үөрэх-иитии үлэтигэр:

— олохтоох орто оскуола педколлектива үөрэх-иитии үлэтин актывнай формаларын олоххо киллэрэн иһэрин ситиһэргэ;

— саҥа үөрэх дьылыттан физиканы дириҥэтэн үөрэтиннэ орто кылаастар үөрэнээччилэрин хабарга;

— педколлектив иэнэлэһиннэ уонна үлэ коллективтарын иннилэригэр былаанныахтык отчуоттааһынын тэрийэргэ;

— эһиилги үөрэх дьылыттан оҕону алта саастаахтан үөрэтиигэ киирэргэ;

— общественность представителлэрэ кыттыылаах оскуола советын тэрийэн кэдьүүстээхтик үлэлэтэргэ, общественнай тэрилтэлэр уонна үлэ коллективтара иитэр үлэҕэ активнайдык кыттыыларын, оскуолаҕа кытта ыкса ситимнээх буолууларын хааччыйарга;

— үлэ бастыҥнарын сыаналааһыныгар эһиилэр оҕо иитиитигэр кыттыыларын учуоттуурга;

— төрөппүттэр оҕолорун иитиитигэр үлэ коллективтарыгар отчуоттааһыннарын практикалыырга;

— дьон олорор сиринэн уонна оскуолаҕа общественность күүһүнэн оҕолорго 10-тан итэҕэһэ суох куруһуоктары тэрийэн үлэлэтэргэ;

— бары пионерскай кыһыннастарга производственнай бааһаатайдара буолаллларын үлэлэтэргэ.

Идейнэй-политическай иитиигэ:

— политическай, экономическай үөрэхтээһин таһымын үрдэтэргэ, партком иһинэн политическай сырдатыы, методическай кому кабинетын баайыҥ тэрийэргэ;

— «Знание» общество алын сүһүөх тэрилтэтин үлэтин кэдьүүһүн үрдэтэргэ, лекционнай пропагандаҕа уларыта туттууну киллэрэргэ;

— кэрдэрэн агитация коруогнарын саҥардыыга уонна оҥорууга аналлаах биирдиҥи тэрийэн үлэлэтэргэ, бөһүөлэк киин уулуссатыгар кэрдэрэн агитацияны бийыл саҥалыы оҥорорго, хас биирдии госучреждение аныгы көрдөбүлгэ эппиэттиир агитация формаларын оҥорорун ситиһэргэ;

— дьон олорор сиринэн идейнэй-политическай үлэни үтүмнаахтык тупсарарга, агитпуннктарынан үөрэнээччилэрэ иитиигэ туспа былааннынан үлэлииргэ, ону зоналар куоталаһыыларыгар учуоттуурга.

Социальнай-культурнай сайдыыга:

— арыгыта суох чөбдик олох сиэрин иһиҥ охсуһууга общество дьайыылаахтык үлэлиирин ситиһэргэ, общественнай бэрээдэги бөҕөргөтүүгэ бары общественнай тэрилтэлэр, үлэ коллективтарын күүстэрин холбоон үлэлииргэ, оҕо иитиитигэр ситэ кыһамньыт дьиэ-кэргэттэри кытта аналлаан үлэлииргэ;

— Культура дьиэтин уонна спортзалы туһанан нэһилиэннэ иллэҥ кэмин туһалаахтык атаарыытыгар эбии дьаһаллары ыларга;

— сыл ахсын 10-тан итэҕэһэ суох кэтэх саҥа дьиэ үлэҕэ киирэнтин, биир очко штукатуркалааһын хааччыйыахпыт, эһиилгиттэн госучреждениелар дьиэлэрин штукатуркалыахпыт, хаптаһынынан бүрүйүөхпүт;

— нэһилиэнньэҕэ быйыл 50, кэлэр сылтан 100-түү кубометр пиломатериалы атыылыырга;

— уулусса эгэр дьиэлэр биир истүүлээх олбуордаах буолууларын хааччыйыахпыт, сыл ахсын 200 м итэҕэһэ суох тротуары оҥоруохпут, хас биирдии ыал 5-тэн, оттон госучреждениелар 20-тэн итэҕэһэ суох мас олордолорун тэрийиэхпит;

— быйыл спортзалга капитальнай өрөмүөнү, оскуолаҕа котельнайы уонна иитэр системаны саҥардан оҥоруохпут;

— эһиил саҥа балыыһа уонна алта саастаахтар үөрэнэр корпустарын үлэҕэ киллэрэргэ, саҥа детсад тутуутун саҕалыырга, 392 миэстэлээх оскуола бырайыактыыр-сметнэй документациятын оҥотторорго, 1990 с. таас баанньык, 1992 с. 100 миэстэлээх интернат, 1994 с. 12 квартиралаах олорор дьиэ тутууларын саҕалыырга, сыл ахсын совхоз күүһүнэн олорор дьиэлэри тутан олоххо киллэриигэ үлэлииргэ;

— культура уонна сынньалаҥ паркатын тупсаран оҥоруохпут, эргэ хаарбах тутуулары ыраастыахпыт.

Итинник эбээһинэстибэни ылынан туран, оройуон бары сельсоветтарын олохтоохторун биһиги бачыыммытын өйүүллэригэр ыҥырабыт.

(Ыҥырыы кэһиллиэ-ньэ уонсай мунньаҕынан ылыллыына).

ССКП райкомугар

ССКП райкомун бюрота Хатылы сельсоветын олохтоохторун үөрэх-иитии, идейнэй-политическай уонна социальнай-культурнай сайдыы таһымын үрдэтиигэ ыҥырыыларын биһиһирээтэ уонна бары парткомнарга, партийнай тэрилтэлэргэ уонна сельсоветтар исполкомнарыгар бу бачыымы дьүүллэһиини уонна өйөөһүнү тэрийэллэригэр эбээһинэстээтэ.

● Профсоюзнай олох: тэрийэр-мааассабай үлэ ●

ТЭРЭЭҺИН ЭНДИРДЭРЭ

«Мугудай» совхоз администрацията уонна профкома агропромышленнай холбоһук бары үлэһиттэригэр ССКП КК Сурутар түрүөрүллүбүт соруктары олохо киллэриигэ ытар үлэлэрин туһунан боппуруоһу сототурутааҕыта профсоюз обкомун президиумун кэнээ сылдьар мунньаҕа көрдө.

Совхозка хамнас үүт валовой ыамыттан тутуулуктаах оҥоһуллунна. Бары фермаларга бөдөрөэтэһиин үлэлээһин тэрилиннэр. Пенсионердар уонна дьиэ хаһаайкалара республикаҕа таһаарбыт ыҥырыыларын толорор туруннаахтар. Рабочайдар квалификацияларын үрдэтиигэ үлэ барар. Ол курдук, 147 сүөһүһүттэн 52-тэ I уонна II кылаастаахтар, сылгыһыттар аҥардара, водителлэр 37 уонна тракторыстар 34 бырыһыаннара.

Хаһаайыстыба материальнай-техническэй базатын бөҕөргөтүү ытыллар. Пятилетка икки сылыгар 31 квартира, 300 миэстэлээх кулуун, 24 миэстэлээх гараж, 120 сүөһүгэ сайылык, үс отделениеҕа кормоцех дьиэлэрэ тутуллан үлэҕэ киллэрилиннилэр. Былааҥҥа атын даҕаны бөдөҥ объектары тутуу көрүллэр.

Кыстык ыйдарынааҕы үүтү ыаһын, государствоҕа туттарыы былааннарын совхоз аһара толорор иһэр. Итэ кэмигэ сүөһү кэнниҥҥи олүүтэ былырыыҥҥытааҕар аҕыйах. Сылгы аһылыгын тэрээһиниэхтик киллэриллибитэ. Ыраах сирдэртэн сүөһү аһылыгын таһыы боппуруоһа быһаарыллына.

Ол эрээри профсоюз обкомун президиума ССКП КК Сурутар ыйыллар соруктары быһаарыыга бэйэ ис кыахтарын сито туһаммат буолуу чахчыларын бааллларын бэлиэтээтэ. Ыанньыксыттар 30 бырыһыаннара билигин даҕаны 1500 кг кириннии ыла илиттэр. Сүөһү көрөөччүлэр үсүлүөбүйэларын хаачыйыы бийлэр-кэстэр итэҕэстэрдээх. Совхоз үрдүнэн сүөһүүт дьиэтэ биир эрэ. Нэккэ фермаларга үлэһиттэр күүс кыһыл муннуктарга аһыыллар, сорохторго суунар, таҥас уларыттар сирдэр суохтар.

«Доҕуобуйа» программанан көрүллүбүт дьаһаллар толору олохо киллэриллэ илиттэр. Ферма үлэһиттэрин 30—40 бырыһыаннара доҕуобуйаларын көрдөрбөттөр. Профком рабочайдар малдьыыларын куолутугар эрэ ырытар, ыарыы дьиҥнээх биричиинэлэрэ арыллыбаттар.

Хаһаайыстыбаһын саҥа ыымааларыгар дьону үөрэтии туруга мөлтөх. Экономическай үөрэхтээһин совета (председателэ Аргунов А. Е.) миэстэҕэ быһаччы көмөнү хааччыйбат, биир үксүн ол түмүгэр производственнай-экономическай үөрэх кэдьүүһэ кыра. Хаһаайыстыбаннай ахсаан, үлэ сиэгалыы телебүрүн, бөдөрөэт дуогабардарын сүрүн принциптэрин үлэ коллективтарыгар үчүгэйдик быһааралыыбат. Онон даҕаны бөдөрөэти сайыннарыыга рабочайдар өй-санаа өттүнэн толору бэлэмнэрэ суох. Бу дьылаҕа үлэ коллективтарын советтарын оруоллара намыһах.

Быһаччы үлэ миэстэтигэр социалистическай куоталаһыыны тэрийиигэ профсоюз салаахтардаах тэрилтэлэрин оруоллара намыһах. Уларыта тутууга аналлаах көрдөрөн агитация уота-күөһэ суох.

Совхоз профкома производствоҕа олохтоохтук ороостот. Профкомҥа хаһаайыстыбаннай салайааччылары уонна салаа специалистары отчуоттатыы практикаламмат. Уус-Алдан оройуонун Вороҕон сэлиэнньэтин общественнайа республикаҕа таһаарбыт ыҥырыытын өйөөһүнү тэрийиигэ профком ситэ ороосното. Общественность кыстыкка көмөтө толоруута суох.

Үүт ыаһыныгар эрэгдэхси үлэлээһин кыайан ситиһиллибит. Ол курдук, Мугудай отделениета (управляющай Жергин Н. Н., профком председателэ Толстоухов Е. Е.) кыстыктааҕы ыамын сорудаҕын тоҕон иһэр.

Президиум мунньаҕа итиниик итэҕэстэри ырытан көрөн баран туоратар дьаһаллары ыларыгар профкому сорудахтаата. Ылыллыбыт уураахха үлэһиттэри үсүлүобүйанан хааччыйыыны, социалистическай куоталаһыы тэрээһинин тупсарыыга уонна хаалыылаах фермалар коллективтарыгар ССКП обкомун ыҥырыытын өйөөһүнү тэрийиигэ ордук улахан болҕомто уурулунна.

Е. ВАСИЛЬЕВ,
агропромышленнай холбоһук үлэһиттэрин профсоюһун райкомун председателэ.

ПИОНЕРСКАЙ ПОВЕРКА

ЫБСЛКС КК секретариатын быһаарыытынан пионерскай этэрээттэргэ отчуоттар-быыбардар иннилэринэ звеноларга пионерскай поверка ытыллыахтаах.

Звеноларга ытыллар поверкаҕа хас биирдии пионер үөрэҕэ, кылаас, оскуола олоҕор кыттыыта сыаналаныахтаах. Кимиэхэ тугунан көмөлөстүҥ? Этэрээтиҥ пионерскай тылын толорорутар тугу оҥордуҥ? Бу үөрэх дьылыгар ханнык сорудахтары толордуҥ? Итэ боппуруостары тула аһаҕас кэпсэтиилэр барыахтаахтар. Звено сборутар звеньевойга уонна этэрээт активыгар кандидатуралар туруорулаллар.

Этэрээттэр поверкаларыгар звено үлэтэ сыаналанар. Бүтүн Союзтааҕы IX слет биэрбит бырааптарынан этэрээт тоҕо туһанна? Этэрээкка туох саҕалааһыннар баалларый? Этэрээт уонна дружина активыгар кандидаттар туруорулаллар.

Дружина отчуоттуур-быыбардыыр сборугар этэрээттэр үлэлэригэр сыанабыл оҥоһуллар. Дружина советын саҥа састаабыгар накаастар бэриллэллэр.

Поверка сүрүн сыала — пионердар активностарын көтөҕүү.

Поверканы тэрийиигэ тугу учуоттуохха? Этэрээттэр председателлэрин, звеньевойдары кытта сүбэлэһэн дружина советыгар поверка графигын оҥоруохха. График бары пионердарга, аҕа табаарыстарга, кылаас салайааччыларыгар тиэрдиллиэхтээх. Оскуолаҕа көстүүлээх миэстэҕэ поверка хаамыытын сырдатар стендэни үлэлэтиэххэ сөп.

Бастыҥ звеноларга, этэрээттэргэ чопчу пионерскай дьыалаларга идэтийэн чулуулар ааттара иҥэриллэр. Холобур, «Октябреноктар бастыҥ баһаатайдара», «Бастыҥ үлэһиттэр», о. д. а.

Уга флангаҕа иһээччи аатын пионерскай тэрилтэ оройуоннааҕы совета иҥэрэр бырааптаах. Оттон дружина совета рекомендациялыан сөп.

Поверка эрдэттэн бэлэмнэммит сценарийынан барыа суохтаах. Пионердар үлэлэрин биэс баллаах систематан сыаналыыр эмиэ сыыһа. Аһаҕас табаарыстыы кэпсэтии оскуола олоҕор бөдөҥ событиетан буолар аналлаах. Поверка пионердар бэйэ-бэйэлэрин үчүгэйдик билсэллэригэр, өйдөһөллөрүгэр, доҕордоһоллоругар көмөлөһөр. Хас биирдии пионер табаарыстарын, этэрээтин иннигэр эппиэтинэһин үрдэтиигэ болҕомтону туһулуур.

Поверка түмүктэрэ баһаатайдарынан, учууталларынан дириҥник үөрэтиллиэн наада.

В. ДЕГТЯРЕВА,
Пионердар оройуоннааҕы дьиэлэрин методиһа.

ИЙЭ ДОЙДУ УСТУН

КЕМЕРОВО. Пиэа сэлиэнньэҕэ киирэллэһин үлэҕэ саҥа киирбит. Эргэлин сылыгар буолла. Сүрүн сылга туһанар кини Кемеровотааҕы кооперативнай техникумун үөрэтэр базатын оруолун тол... руоҕа. Үөрэнээччилэр теорияҕа аналлаах аудиторияларга баһылыахтара, оттон практическай дьыалаҕа үөрэтэр салаларыгар ыытыахтара.

ПЯРНУ (Эстонскай ССР). Озэхтоох колхоздар икки ардыларынааҕы тутар тэрилтэ үлэһиттэрэ табыгастаах рабочай таҥастанныылар. Оҥу тутааччылар В. Клементи аатынан таҥас тигэр холбоһук кыһары ыытыытын тэрийбит предприятиелара айан оҥордо уонна тиктэ. Холбоһук коллектива аналлаах таҥаһынан республика тыа сирдэринээҕи тутааччыларын барыларын хааччыйар.

(ССТА).

Биһиэхэ эппиэттииллэр

Редакцияҕа Г. Макаров «Кэрэхэ суох атаҕастааһын» диэн тобоолоох корреспонденциятa киирбитэ. Онно «Мугудай» совхоз бухгалтерията рабочайдартан Якутскайтан мотоцикл тиэйтэрэн таһаарбыттарын иһин 120-лии солк. харчыны тутуутун сыыһанан ааҕыллыбыт этэ. Редакция суругу бичиэттэбэккэ эрэ ирдэбилгэ ыыппыта. ОАПХ кылаабынай бухгалтера Е. И. Гоголева суругу сурунуунэ маннык эппиэттиир ыытта. Эппиэт ис хоһооно ааттарга эмиэ туһаллаах курдук сөнааттан толору биэрэбит:

«РСФСР сыанаҕа Государственнай комитетыттан олохтоммут 13-03-01 нүөмэрдээх прейскурант бастакы пуунун 3-үс быһаарыытыгар олоҕуран совхоз хас биирдии киһиттэн 120-лии солк. төлөппүтэ сөптөөх. Тиэйэртэһар үлэлэргэ өҥөлөрү оҥоруу иһин төлөбүргэ аналлаах 13-03-01 нүөмэрдээх прейскурант 1986 сыл алтынньы 1 күнүттэн үлэҕэ киирбитэ. Уруккку өттүгэр совхозтар нэһилиэнньэҕэ өҥөнү оҥоруу иһин төлөбүрү сиэтэ-хото ирдээбэт этилэр. Өйдөспөт быһыы үөскээбит биригэдьиирдэриттэн биирдэстэрэ итиниэ сытар. Бу түбэлтэҕэ путевой лиискэ мотоцикл тиэллиэхтээҕин туһунан бэлиэтээһини оҥоһуллубатах. «Чох тиэйэн тахсыахтаах этэ, онон мотоцикл тиэйэргэ сорудахтаммата», — диэн быһаарар совхоз диспетчерэ. Ветераннарга, инбэлииттэргэ, пенсионердарга, оҥоһуллар өҥөлөр төлөбүрдэригэр чэпчэтиилэри коллективнай дуогабарга олоҕуран совхоз бэйэтэ олохтуур. Ким чэпчэтиигэ туһанара совхоз бухгалтериятынан учуоттанар. Мотоцикл тиэйтэрбиттэртэн хайалара да чэпчэтиинэн туһанар быраабa суох эбит. Кэлин сылларга төлөбүрдээх өҥөлөрү оҥоруу былааннара улаатан иһэллэр. Тохсунньу 1 күнүттэн совхозтар бэйэлэрин бэйэ үбүлээһиннэригэр киирбиттэринэн төлөбүрү аахсыы эссо кытаатыахтаах. Онон сибээстээн нэһилиэнньэҕэ өйдөтүү үлэ барыахтаах. Совхозка балыйтара олорор курдук өй-санаа үөскүүрэ сыыһа. Совхоз финансовай туруга бөҕөргөөһүнэ уонна нэһилиэнньэ олоҕун үйгүтүн үрдэтии быстыспат сибээстээхтэрин өйдүөххэ наада».

Биир иллээх кэргэҥҥэ

Төрүт сиргэ иэйии бэлиэтэ

Чурапчытааҕы кыраайы үөрэтэр музейга кыттуллубатах ыраах сиртэн — Новосибирскайтан сонуччу баһылыка кэллэ. Сургуйһун алдьатан, сиитин көтүрэн көрбүппүт... былыргы саха таҥнар таҥастара. Ыыппыт киһи аадырыһа: Новосибирскай — 89, а/я 257 Носов Роман Николаевич.

Киһи быйыл кулун тутар 5 күнүгэр 86 сааһын туолбута. Новосибирскай олохтооҕо. Төрөөбүт сирэ — Чурапчы оройуонун Болугур нэһилиэгэ, Аммa өрүһүн биир мааны хочото Быттыыга үрдэ.

1911—15 сс. Сулҕаччы, 1915—17 сс. Абаҕа, 1918—20 сс. Чурапчы оскуолаларыгар үөрэммитэ. Оччотооҕута обургу үөрэхтээх киһи быһыытынан, үлэтин 1920—21 сс. 3-с Чакыр, Кутда, Болугур нэһилиэктэрин ревкомнарыгар суруксуттааһынтан саҕалаабыта. Үрүҥнэртэн Дайҕа үрдэр саҥа сылдьыбытын 1923 сыллаах саас кыһыл партизан, ревкомовец Кутургуун Софрон Евграфович ыҥыран ылан бөһөтүгэр Сулҕаччыга потребобщество быроабылыанньатыгар чиновниинэн үлэлээбитэ.

Оттон салгыы икки сыл Аммаҕа 8-с учаастак народнай суутугар секретардыыр уонна 1925—26 сс. үөрэх дьылыгар Якутскайга советскай-партийнай оскуолаҕа үөрэнэр. Оччотооҕута Рая Цугель завуч, Николай Рыкасов учуутал эбиттэр. 1926—29 сс. Якутскай куоракка уонна Томмонко народнай судьуйа буолар. 1929 сыллааххa Орочоон бириискэтин управлениетыгар үлэлии сырытта. быһа, «Союззолото — АЯМ» совпрофа Иркутскай куоракка шофердар 6 ыйдаах курстарыгар ыытар. Ону бүтэрээт Миасс куоракка «Цветметзолото» комбинат 2-с Башкирскай хайа заводугар АМО-Ф-15 диэн балтараа тонналаах автомашинаҕа шофердуур.

1932—37 сс. Москваҕа «Цветметзолото» институтугар үөрэнэр, сахаттан биир бастакынан туйгунунан бүтэрбит дипломнаах хайа инженерэ буолар. 1938—42сс. алтаннаах Кушайка шахтаҕа, кыһыл көмүстээх Верикульга инженердиир. Онтон өссө 5 сыл 2 №-дээх ФЗО старшай маастарынан үлэлиир. 1962 сыл пенсияҕа тахсыар диэри «Запсибзолото» трест быраабылыанньатын отделениетыгар группа салайааччытынан, кэлин 11 сыл Новосибирскайга «Сибгипрозолото» филиалын хайа металлургиятыгар отделын старшай инженеринэн уонна начальнигынан үлэлээбит. Эргиллэ суох өр сыллаах, үтүө суобастаах үлэтин иһин «Цветпроект» филиалын Бочуотун кинигэтигэр

(Бүтүүтүн 4-с стр. көр).

● *Ыччаты правовой иитии* ●

ОЛИМПИАДА ТУГУ КӨРДӨРДӨ

Сотору утааҕыта буолан ааспыт олимпиадалар оскуолаларга общественнай предметтэри үөрэтии туругун, үлэҕэ туох итэҕэстэр баалларын балачча сөптөөхтүк көрдөрдүлэр.

Ааспыт сылга история уонна обществоведение предметтэригэр үөрэнээччилэр оройуоннааҕы бастакы олимпиадалара ытыллыбыта. Онно оҕолор научнай рефераттары көмүскээбиттэрэ, төрөөбүт нэһилиэктэрин, оскуолаларын историятын тоҕо билэллэригэр, диалектическай материализм сокуоннарa олохо дьайыыларыгар сорудахтары толорбуттара. Быйыл советскай право төрүттэрин үөрэтэр предметтэ билиигэ олимпиада ытылынна. Онно оройуон 8 орто, 3 аҕыс кылаастаах оскуолаларыттан барыта 30 оҕо кэлэн билиилэрин тургутустулар.

Аҕыс кылаастар үөрэнээччилэрэ ССРС Конституциятa гражданнарга көрөр бырааптарын уонна эбээһиннэстэрин, үлэ дьиссипилиинэтин, үлэһиттэр мөккүөрдэрин быһаарыы, сааһын ситэ илик оҕолору үлэҕэ ылыы уонна уратыты туһунан, о. д. а. боппуруостарга эппиэттээтилэр. Манна балачча киммилээхтик быһаарсан Федя Терютин (Мугудай), Надя Дьячковская уонна Маша Никифорова (Чурапчы орто оскуолата) кыайыылааҕынан таҕыстылар. Иккис сиргэ оҕолор сокуон сорох сүрүн өйдөбүллэрин, үлэ дьиссипилиинэтин кэһиигэ туттуллар миэрэлэри ситэхото билбэттэрэ көһүннэ.

Тохсус кылаас үөрэнээччилэрэ Советскай государство символларын суолтатын, коммунистическай сиэр-майгы нуормаларын, дьиэ-кэргэн, үлэ уонна холуобунай кодекстарын билиилэригэр күрэхтэстилэр. Сүнньүнэн сөптөөх эппиэттэр бэриллиилэр эрээри, административнай, дисциплинарнай миэрэлэр уратыларын, общественнай бэрээдэги кэһиигэ туттуллар общественнай дьайыылар суолталарын чуолкайдыыр боппуруостары мырыттылар. Бириистээх миэстэлэри Андрей Посельскай (Дириҥ), Эрчим Макаров (Мугудай), Надежда Толстоухова (Чурапчы орто оскуолата) ыллылар.

Онус кылаас оҕолоро үөһэ ааттаммыттары сэргэ социалистическай демократия сайдыытын, үлэ коллективтарын оруолларын тустарынан ССКП XXVII съеһин матырыйаалларынай сорудахтары толордулар. Выпускниктар эппиэттэрэ киһини астынар. Ордук үчүгэй билиилээхтэрин Екатерина Лазарева (Кытаанах), Наталья Никитина (Чурапчы орто оскуолата), Маргарита Прокопьева (Хатылы) көрдөрдүлэр.

Уопсай түмүккэ Чурапчы орто оскуолата бастаата. Мугудайдар иккис, кытаанахтар үһүс буоллулар. Бу учууталлар А. А. Борисова (Чурапчы), М. Я. Алексеева, Г. К. Макаров, И. П. Пономарев сыралаах үлэлэрин түмүгэ. Аҕыс кылаастаахтарга кыайыылааҕынан Арыылаах оскуолата таҕыста. Чурапчы аҕыс кылаастаах оскуолата (учуутал Р. Р. Абрамов) иккис буолла.

Олимпиадаҕа оройуон народнай судьуйата Р. В. Иванов уонна милиция следователэ В. М. Филатов кэлэн үөрэнээччилэри кытта көрүстүлэр, элбэх боппуруостарга эппиэттээтилэр. Кинилэр иһэрэ үлэтин быһаччы баһылааннһайдыылара ытыллара бары быстыҥ астынардa. Ис дьыала үлэһиттэрэ инникин да өттүгэр оскуолалары кытта быһаччы сибээһин тутуһалларыгар, правовой билиини пропагандалааһыныгар көмөлөһөллөрүгэр баҕарабыт.

Бу балачча тэрээһиннээхтик, интэриэһинэйдик ытыллыбыт олимпиадаҕа Хайахсыт орто, Болтоҕо, Халдаар, Чакыр аҕыс кылаастаах оскуолалара биричиинэтэ суох кыттыбыттара өйдөммөт. Иккиһинэн, кыттааччылар ортолорутар үөлаттар аҕыйахтар. Инникитин итини учуоттуохха.

Оҕолор маннык көрсөн, билиилэрин тургутуһуулара үөрэтии хаачыстыбатын, кэдьүүһүн үрдэтиигэ көмөлөһөрө саарбаҕа суох. Итиннэ атын формалары эмиэ көрдүөххэ. Оскуолалар бэйэлэрин историяны үөрэнээччилэр историяны, советскай правоны, обществоведениени сокуоннарын билиилэрин иҥиннэрэр чахчыларга олоҕуран, киэҥник сайыннарыахха.

А. ИУСТИНОВА,
оройуоннааҕы методическай холбоһук салайааччыта.

Сааскы ыһыы саҕаланаары турдаҕына

САҤАЛЫЫ ТЭРЭЭҺИН

САСКЫ ыһыыга бэлэмнэнии түргэтэтин бэлиэтиир сыаллаах Эриэлк Эрнстиин аатынан совхоз Хайахсыттааҕы отделениетыгар сырыттыбыт.

Муус устар 26 күнэ. Күнүс 2 чаас 13 мүнүүтэ. Отделение мастерскойун таһынааҕы аналлаах площадкаҕа сиилэсчиттэри көрүстүбүт. Площадкаҕа сеялка уонна уобурдууну тарҕатар РМГ агрегат тураллар, күн да сарсын баайынаҕа тахсарга бэлэмнэр. Оттон трактордар тустарынан итинник этэргэ эрдэ. Биирдэн ДТ уонна МТЗ өрөмүөннүгэ тураллар. Сиилэсчиттэр звенолара бары мукуннахтарыныа тохсуо буоллулар. Совхоз отделениетын ахсын үлэһиттэрдээхтэр. Сезон саҕаланнаҕына бары биирга түмсэ түһэн үлэлииллэр. Трактордар өрөмүөннэрин Первэй Маайы көрсө бүтэрэр соруктаах үлэ-хамнас барар эбит.

Звеньевой П. В. Анемподистов, совхоз кылаабынай агронома М. М. Монастырев «үлэ түмүгэ дьыл хайдах буоларыттан улахан тутулуктаах» диэн бэлиэтиир. Ол эрээри быйылгыттан саҥа системаҕа киирэн эрэллэринэн үлэ-хамнас сэргэхсийиэ диэн саныыллар. Совхозка хонуу үлэлэригэр тус-саах иккис ыйын үлэлиир. Сыаска салаалары-нан түөрт звено киирэр. 60-ча гектар хортуоппуй баайынатын оройуонна биллэр үлэлээх Н. Н. Новгородов салайар. Ити звено бу күннэргэ баайыналарын куруоларын өрөмүөннүүр. 707 гектар баайынатыгар Анемподистовтаах үлэлиэхтэрэ. 1500 гектар туорахтаах культура үүнүнэриилээхтээх баайынатыгар Г. Г. Луковцев звенота хаһаайыстыыр. Чакыр отделениетыгар управляющайынан үлэлиир Г. Г. Кузьмин оҕуруотчуттар звенотун салайан үлэлиэн эрэр.

—1500 гектар баайынаҕа хаары чиҥэтэбит уонна 2200 тонна органическай уоҕурдуулары киллэрдибит,—диир кылаабынай агроном.

Хонууга үлэлиир звенолорга дуогабар быһыытын техникалара олоччу бэриллэн турар. Ол эрээри, үлэ-хамнас хаамыыта көрдөрөрүнэн сыналаатахха, ити формальнай дьаһал буолан тахсыбыт. Трактордары отделениелар күннээҕи үлэлэригэр араадыгтын сир аайы көрсүллэр. Ол түмүгэ, холобур, сиилэсчиттэр звенолара икки трактора билигин да өрөмүөннэ тураллар. Баайынаҕа хаар барбыт. Ардахтатар установкалар холбомут куулары кулуукаҥнан буолларбына уолар кутталлаахтар. Онон сааскы ардахтатыы кылгас ылытыллынаҕына табыллыбыт.

Кылаабынай агроном билиниитинэн ыһыыга бэлэмнэнии үлэлэргэ звенолар биир да болдьоҕу тутуспатах аааллар. Ыыа түмүгэ көрдөрүө диэн буолар. Бэйэн бэйэ салайыыларыгар кых бэриллибитин кэнгэ барыы курдук санаабын уоскуйбаҕа табыллар. Техника өрөмүөнун хойутатыы, бэлэмнэни кэмгэ сыыббатыыбы агротехническэй болдьохтор кээхиллиэтэ тэрүүт буолуохтарын сөп. Үрдүттэн үлэни сылдар диэн итиги билигин ордук өйдүүр буолуохтаахтар диэн эрнэбит.

—«Саҥа олох» Хоттоҕотон Т. Сокольников Дириң уутун Мырааны баайынатыгар түөрт сайын куттарбытыгарын туһунан сурутан турар. Дириң куолун уолуута уу ыстарыллларыттан буолбатах. Курсан сайыннар охсуулларыттан. Биһиги ыстарыбыттыгар күөл таныма 5-10 см түгэр. Оттох кураанга метрти ордугунан көҥүрүттэр. Ити биирэ. Иккиһинэн, Дириҥ уута иһэр уута туттуллуо суохтаах. Техническай уу быһыытынан туһаныллар-га көҥүллээх. Быйыл дьылыттан көрөн ыстарыахыыт. Урукку курдук хоргуот ыстарыы тахсыа суоҕа,—диэн хаһыат суруйуутугар эппиэттиир М. М. Монастырев.

Саҥалыы тэрээһин хонуу үлэһиттэрэ инициативаларын көтөҕө, үлэ түмүгэр интэриэһин үрдэтиэ диэн эрэниэ саамай сөптөөх. Сыах үлэтин бастакы күннэриттэн эһигбай сыыһаны эрэйэр. Сиэк кытта үлэ—совхоз хааныыттан тахсарыгар төһүү буолуо.

Ф. ЧИЧИГИНАРОВ,
ЫБСЛКС райкомун комсомольскай тэрилтэлэргэ отделын сэбиэдисэйин солбуйааччы,
С. ЯКОВЛЕВ,
«СО» корр.

СНИМОККА: звено чилиэннэрэ (хаҥастан) П. П. Федулов уонна В. Н. Марков.

П. Оконешников фотота.

Хаһыат экономическай оскуолата. Төрдүс занятие

Саҥаны киллэрии тобо бытаарарый?

Олох бары араҥатын хабан дойду үрдүнэн бара турар уларыта тутуу уонна түргэтэтии процеһа биһиги олохпутугар улам киирэн, дьон-сэргэ болҕомтотун тардан, эйгэтэ кэҥээн-дириҥээн иһэр. Тэриллэлэр үлэлиир, үбүлэнэр сокуоннара, балаһыанньалара улаханнык саҥардыллыыллар. Салайааччылар, специалистар уонна үлэһиттэр үлэни-хамнаһы уруккулуу толкуйдуулара уурайда. Итинэхэ барытыгар саҥа киирэр экономическай механизм, экономическай тэһүүлэр дьайыылара уонна уларыта тутар күүстэрэ сөбүлэр буоллулар.

Практика көрдөрөрүнэн, үлэ саҥалыы тэрээһиннигэр үгүс туһаныллыбатах да кыахтар бааллара арыллаллар, үгүс подряднай деленнелар ночооттоохтук үлэлиэччилэргэ барыстаахха кубулуйдулар.

Үлэ тэрээһиннигэр саҥаны киллэрии бэрээдэгинэн биһиги оройуон совхозтарыгар кэккэ сылларга коллективнай, дьиэ-кэргэнинэн уонна биирдиилээн бэдэрээттэри туттан кэллибит. Бу ньымалары сатаан туттааччылар үлэ-хамнас тэтимин күүһүргүтүлэр. Калии биирэмэҕэ арендынай бэдэрээт ордук биһирэнэр буолла. Бу ньыма нэһилиэнньэ хайа баҕарар араҥатыгар туттуллуон сөптөөҕүнэн, судургутунан, ордук кодьүүстээҕинэн уратыланар.

«Мүгүдэй» совхоз 14 пенсионерга уонна дьиэ хаһаайкатыгар 179 борооскону арендынай бэдэрээт принцибигэр олоҕуран туттарбыта. Бу хайысха кэскиллээҕэ дакаастанна, маны өссө сайыннарар, тупсарар соруктурар.

1986 сылтан совхоз сүөһү аһылыгын оросқуотун чэгиэн хонтуруоллааһыныгар киирбитэ. Оперативнай хонтуруол маҥнык көрүүтэ чахчы көдьүүстээҕин 1986—1987 сс. кыстыкка көрдөрбүтэ. Хонтуруол түмүгэ ый аайы таһаарыллан испитэ, эппиэтинэс күүһүрбүтэ. Ити түмүгэр 1987 сыл муус устар 1 күнүнээҕи туругунан совхоз графигиттан 70 тонна оту, 32 тонна комбикорму кэмчилээтэ.

Чэгиэн хонтуруолга салайааччылар уонна специалистар сүөлтэ биэрбэтэхтэрин, ирдэбили мөлтөппүттэрин түмүгэр муус устар 1 күнүгэр графиктан 514 тонна от, 60 тонна комбикорм аһара оросқуоттанна.

Ити үлүгэрдээх үгүс аһылыгы аһара оросқуоттаан барамыт былырыыҥҥы кыстыктан 10 тонна ытаҕас үүтү ыан иһэбит, биир сүөһүттэн привесит былырыыҥҥыттан 4 кг намыһах. Онон совхоз 80 тыһ. солк. былааннаммтах хоромньуну сүктэ. Бу кэдьүүстээх дьаланы аахайбат буолуу биир холобура.

Оройуон совхозтарыгар ынах сүөһү структурата дьүөрэтэ суоҕуттан үгүс оросқуоттар тахсаллар. Совхозтарга ремонтнай тиҥэһэ ыанньык 29 бырыһыанын ылар. Оттон «Мүгүдэйгэ» ити 31 бырыһыаныгар тиийэр. Мантан кэстөрүнэн, оройуонна ыанньык 25 бырыһыанын саҥа төрүүр тиҥэһэлэрнинэн солбуйар ыыах баар. Ол эрээри, дьиҥэр ынах 16 бырыһыана солбуллар. Ити аата оройуон үрдүнэн 900—1000 кэриҥэ тиҥэһэ ынахха таһаарыллыбакка хаалар. Ол курдук, «Мүгүдэй» совхозка 223 тиҥэһэттэн 120-тэ эрэ ынахха таһаарылынна. Аҕардас мантан совхозтар 500 тыһ. солкуобайдаах ночооххо тэбилиннилэр.

Биһиги зооспециалистарбыт ыанньык ынах группатын кылгас кэм иһигэр саҥардар, чэбдиккирдэр үлэни ыыталлара эрэйиллэр. Сорохтор тиҥэһэ ахсаанын аҕыйаттахпытына, ынах былаанын толорбот кутталлааҕыт диэхтэрин сөп. Маныаха ыанньык ынах уонна тиҥэһэ уопсай ахсааннарын иһигэр дьүөрэлэһиини олохтуур наада.

Совхозка биир ыччат сүөһүнү көрүүгэ сылга 500 солк. оросқуоттанар. Оттон тиҥэһэ группатыгар —800 солк., ыанньык ынахха — 1000— 1300 солк. Ыарахан дьылларга бу оросқуоттар өссө элбииллэр. Ынахха тахсыбакка олоруллар тиҥэһэ себестоимоһа 2,5—3 тыһ. солк., оттон биэрэр бородууксуйата 1—1,2 тыһ. солк. буоллаҕына, совхозка ҕочоото 1,5—2 тыһ. солк. тэҥнэһэр. Үүт атыыланар сыанатын билиигитэ таһымынан аахтахха, ыанньык ынахтиллибит оросқуотун 6 сааһыгар, ол эбэтэр лактациятын үһүс сылыгар төлөөн бүтэрэр. Итинтэн үөһэ сааһыгар 1500 кг үөһэ үүтү биэрэр эрэ буоллаҕына, барыстаах.

Биһиги асыыт-үөлбүт күлүүһүн тыла зооспециалистарга баар. Киһилэр үлэни дьаалатынан үһүннарбакка, айылҕа бэйэтин көрүүтүгэр биэрбэккэ, үөрэх көрдөбүлүнэн тэрийэр буоллахтарына, совхозтарын экономикатын лаппа тупсарыахтарын сөп.

Билиги хаһаайыстыбалар бэйэни бэйэ үбүлэнинтин усулуобуйатыгар хас биирдии салайааччыттан, специалистан бэйэлэрин үлэлэрин дириҥник билии, экономическай нормативтары таба туһанан ааҕар-суоттуур дьоҕур, үлэҕэ барыннилээх буолуу ирдэниллэр. Бу хаачыстыбаларга эппиэттиир специалистардаах уонна үлэһиттэрдээх хаһаайыстыба хайнык да ыарахаттары туоруон сөп.

Совхозка бүттүүн ааҕан-суоттаан үлэлээһин принцибигэр сөп түбэһиннэрэн кэккэ специалистар үлэлэрин сытөөх хайысхаҕан саҕалаатылар. Отделениеларга хонуу биригэдыырдарэ уонна механиктар плановай нормативтарга олоҕуран хас биирдии тракторга оросқуот сүрүн көрүүлэрин биирдии ыйынан аттаран, суоттаан сорудаҕы тиэртиллэр. Совхоз кылаабынай агронома М. П. Трофимова салайан үлэлэтэр звенолорыгар бэдэрээт дуогабарын валовой дохуоттан хамнастаан түһэрсинни саҕалаата. Отделениелар бухгалтердара биирдии коллективтарынан учуот ыытан ый аайы бородууксуйа себестоимоһун таһааран уонна түмүгү оҥорон иһиини олохтоотулар. Маныаха специалистар ааҕар-суоттуур үлэни саҕалаабыттара биһирэмнэн эрэ сөп.

Сорох специалистар урукку лууу ойоҕостон ылтээн көрөөччү быһыытынан сылдьаллар. Ааһа бараннар, үлэ-хамнас тэрээһиннигэр саҥаны киллэриини туормастаһа, боҥсо сатыыр түгэннэрдээхтэр. Ол, холобур, Ф. Н. Терьтин салайар сылгы интиктин салаатын үлэтигэр кэстэр. Манна кулун деловой тахсыытын былаантан 20 бырыһыан таҕыары түһэрэн 182 кулуну сиэ ылбатахтара, 75 сылгы көппүйэн өлбүтэ, 14 сылгы сүппүтэ. Маныаха специалист аасыыт дуогабардары көтүрэр, сылгыһыттарга төрүөтэ суох икки хос хамнаһы төлөтөр түһуттан алҕох сыратын ыытта.

Үлэ тэрээһиннигэр экономическай тэһүүлэри киллэрээччилэринэн совхозтарга сүрүннэн экономическай группалар буолаллар. Онон киһилэртэн ирдэбил күүһүрдэ, ноҕоруускалара улаатта. Ол билигин кэмнгэ бары салаалар специалистара саҥалыы үлэлээһиннэгэ бэлэмнэрэ суохтарыттан, киһилэр экономическай билиилэрэ намыһаҕыттан уонна нормативтары сатаан туттан үлэлээбаттарыттан тахсар. Онон билиигин саҕалааһын этабыгар совхозтар экономическай сулуусналарын күүһүрдэр наада буолла. Оройуон совхозтарын экономическай сулуусналарын кадрынан хааччыйыы билиигитэ мөлтөх: совхозтарга биирдии эрэ үрдүк үөрэхтээх экономист үлэлиир. Кэлиҥ үс сылга оройуон совхозтарыгар үрдүк үөрэхтээх экономист кэлбэтэ. Билиигитэ экономист үлэтэ элбэх өрүттээнэ, онон улахан билиини, үһүн сыллаах опыты эрэйэр. Саҥа үөрэҕин бүтэрбит экономист үлэтин сүмэһүгэр дьиҥҥэхтик киирэр диэрэ кырата 4-5 сыл наада.

Үлэ тэрээһиннигэр саҥа ньымалары киллэриини түргэтэттэххитинэ эрэ туруоруллубут соруктары толоруохпут. Бу иһиттэн совхоз бары салаа специалистара, салайааччылара хаһаайыстыбаннай ахсааны, бэдэрээт дуогабардарын быраабылаларын бэйэлэринэн сатаан оҥорторуларын ирдиэххэ. Ити эрэ түбэлтэтигэр совхозтар экономическай сулууспалара бары ыытыллар үлэлэрэ толору хонтуруоллуур уонна таба суоллары ыйан биэрэр кыахтаныахтара.

А. АРГУНОВ,
«Мүгүдэй» совхоз кылаабынай экономиһа.

Айылҕа — барыбыт баайбыт

Бэрээдэги олохтуохха

Билиги үлэһиттэри хааччыйыыга, дьон олоҕун үйгүтүн тупсарыыга ураты болҕомто уураллар. Онуоха хас биирдии киһи тоһо кыайарынан, сатыырынан көмөлөһөрө—эбээһинэспит диэн саныыбын. Бэйэм—пенсионербын. Олгынан баран таах олоруохпун сатаам батарбат. күүһүм кыайарынан совхозтар көмөлөһө сатыыбын. Сайыны оттоһобун, сиэрдийэ харабыллыыбын, оттон билиигин Хайахсыт бэкээриэтиттэн Хадаарга атынан килиэп таһабын. Ардыгар мунхалаан да ылааччыбын. Аасыыт сыл күһүнүгэр 2 тонна балыгы саһылга, биир тоннаны ыччат сүөһүгэ, 2 тоннаны лесхоз былаанын толоруутга бултаан туттарбытым.

Ол гынан баран айылҕа ити баайын сатаан туһаммаҥныыт. Билигин чааһынай мунхалаах наһаа элбээн бас-баттах бултааһын үгүс, онон күөллэрбит балыктарын баранпыбыт. Онуоха эбии балыгы үөскэтиннэх дьаракталмат буоллубут. Биһиги иннибитигнээҕи кырдьаҕастар, ардьаахтаан, түүлээн ыыталаабыт балыктарын үөскээбит күөллэриттэн инири эһиталэтибит. Холобур, Хадаар нэһилиэгэр Күөбүчэй, Хорбут, Кэлтэгэй, Ңүөрдэ, Сиинньигэс, Күөгүйэ, Чолбон, о. д. а. күөллэр балыктара олох мэлийдэ. Киэҥ Сыһыы, Саннаҕайдаах, Чубукаан, Сатаҕай, Уорҕа эгэр баар бай балыктаах күөллэрбит улаханнык дьадайдылар.

Сайын да, күһүн да аргаа эттүнэҕиллэрбитин диринҥнэр, хайахсыттар, илин уонна Уорҕа эттүнэҕиллэрбитин диринҥнэр да, чураачылар да сойуппат кэриэтэ тэрдаллар. Ол кэннэ балык хантан үөскүү туруоҕай? Ити табыллыбат. Совхоһу, олохтоох сельпоолары, баҕар райсоюһу кытта дуогабардаһан бултуохха, онуоха балыктыыр күөллэрин маршрутун ыйдарыахха наада. Оччоҕуна былааннаахтык, сыал-сорук туруоруунан общественнай сүөһүгэ, саһылга уонна бэдөөгүн нэһилиэнньэ сиирэгэр аналын бултуур тоҕо сатаммат буолуоҕ!?

Ити боппуруоһу бэрээдэктиир судургу диэн саныыбын. Бастатан туран, ыаллыы сельсоветтар исполкомнара хардарыта территорияларын күөллэрин тыыттарбат дьаһалы ылыахтаахтар, кытаанах хонтуруолу олохтуохтаахтар. Иккиһинэн, булчуттар уонна балыксыттар обществоларын оройуоннааҕы совета, оройуон уонна совхозтар охотоведтара, айылҕа харыстабылын общественнай инспектора, милиция итиэннэ лесхозтар үлэһиттэрэ бу боппуруоска улахан оруолу ылыахтаахтар. Үсүһүнэн, чааһынай мунхалаахтар дуогабардаһан бултуур бэрээдэктэрин олохтуохха уонна аналлаах күөллэригэр балыктыылларын кытаанахтык хонтуруоллуохха. Төрдүһүнэн, айылҕа бу маанылаах баайын харыстыыр наадаттан, балыгы үөскэтиинэн былааннаахтык, киэҥник дьарыктаныахха. Хаһыык күөлгэ дуу, күлүччэҕэ дуу хаһан балык ыытыллыбытын туһааннаах охотоведтар анал суруналга бэлиэтэнэн иһэллэрэ ордук. Оччоҕуна хас сылынаҕ бултааһыны көҥүллээһин чуолкайданыах этэ.

Сельсоветтар исполкомнара тустаах территорияларын күөллэрин бас-баттах бултаппат туһугар кытаанах дьаһалы олохтуулара буоллар, нэһилиэктэр олохтоохторо хардарыта, кыра аайыттан, ордук-хоһу сангарсыылара, этааһыннаһыылара тохтуох этэ. Оттон күһүн маассабай мунхалааһын саҕана совхоз дирекциятын дьаһалынан үчүгэй балыктаах күөллэри уопсай мунхалааһыҥ ыытыллыах тустаах. Онно үчүгэй сырыылаах мунхалары мунньан балыктааһын бэрээдэктээхтик ыытыллыахтаах. Маныаха сиэр быһыытынан, ким баҕалаах кэлэн үлэлэһэрэ, балыктааһын үөрүүтүн үллэстэрэ көҥүл буолуохтаах.

Айылҕа биэрэр быйаҥын бэрээдэктээхтик, үйэлээхтик, харыстабыллаахтык туһаныы хас биирдии киһи ытык эбээһинэһэ диэн саныыбын. Онон күөллэрбит байаҕын инники үүнэр көлүөнэ үйэлэргэ туһана, харыстыы туралын курдук дьаһаныах тустаахпыт.

П. КАРПОВ,
пенсионер.

Хадаар.

ДЬИКТИКЭЭН ОҤОҺУКТАР

Биһиги уран тарбахтаахтарбыт оҥоһуктарыгар киэҥ туттабыт. Өрөмүөннүүр-техническэй предприятие инженер-технолога С. П. Павлов иллэҥ кэмигэр эмиэ муостан уонна мастан кыһан араас сувенирдэры тигтэн оҥорорунан биллэр. Сидор Павлович ыыдыр оҥоһуктара кэрэҕэчүкү сэхтэраллэр, специалистар да үрдүк сыанабыллары биэрэллэр. Ол иһигэр муостан В. И. Ленин бюһун, Максим Горькай барельефын оҥорбута ордук туттаҕайдар. Оройуон киинигэр кини болуоссакка Улуу сирдьит уон улуус дьадаҥыларын конференциятыгар ыыппыт историческай телеграмматын бэтоҥҥа үйэтитии — эмиэ кини үлэтэ.

С. П. Павлов айылҕаттан дьоҕура кини эгэлгэ образтары айарыгар көмөлөһөр. Ол курдук кини оҥоһуктарын ортотугар хотой оҕотун куобаҕынан тиит маска убатыгар айата олороруа, эр киһи илиитэ эдэр дьахтарга сибэкки уумуутун, о. д. а. көрүүгэхэ сөп.

Сидор Павлович инженер идэлээх киһи быһыытынан кураанах утары охсуһууга уонна саппаайа улам аҕыйаан иһэр тутуу маһын атын матырыйааллары солбуйууга идеялардаах. Холобур, Амма үүтүн ходуһаҕа халыҥыга байэтиҥ быраҕыллаҕын маһеттээбыта оройуон салалтатын болҕомтотун тардыан сөп.

П. ОКОНЕШНИКОВ.

Снимокка: С. П. Павлов.

Автор фотота.

ЕГОР КОРКИН.

АХТАБЫН

Ахтабын Чурапчы ээбин,
Үрүҥ түүн саһарҕа кыыһарын,
Сүктүбүт кэйиттин симэнэ
Хаһыгмын килбэйиин хамсыырын.

Кыыдалы ньургуһун тунуйан
Араҕас толбону түһэрбит.
Толоону дьэрэлэн ойуурун
Сибэкки арааһа бүрүйбүт.

Илиитэн ичигэс салгыныы
Чуумпу түүн биттэрдин нлгийэр.
Эбэкэм вуктаабыт нуурунан
Куоҕас кыыл хайыыта аймэтэр.

Халлаантан андыбыт уһуураа
Соһуччу сүрэххин тохтотор.
Туос курдук кыыраҕа ыһыктаҥ
Кылбаҥныы котоллор хоптолор.

Үөстэн үөр соболор таксаннар
Үөрүүнэн майдааны эспыттар.
Кытыыга мундулар мунньустан
Булумах муҥхалы тарпыттар.

Аатырбыт андыһыт эрэттэр
Сылбырҕа тыылара элээрэр,
Илимнээр кырдьаҕас эрдэттэн
Илимин бэрийэн тэлбээрэр.

Кыыстаах уол тумулга туранннар
Саһарҕа тахсыытын көрсөллөр,
Иннэрэ тэтэрэ кыыһаннар
Иннэнсэн бүтэйдэн уулаллар.

Ахтабын, ахтабын Ээбин —
Дастыйбыт санаакам маннынйар,
Олохха иинин эргин
Ол ситтоҥ күүс ылан тардыһар.

Томскай к. 1988 с.

ТӨРҮТ СИРГЭ ИЭЙИИ БЭЛИЭТЭ

(Бүтүүтэ. Иннин 2-с стр. көр).

киилэриллибитэ, «Килбиэннээх үлэтин иһин», о. д. а. медалларынан наҕараадаламмыта.

Кини Москваҕа үөрэнэ сылдьан Украина кыыһын Елена Терентьевна Гриньковы кэргэннэммитэ — институту бииргэ бүтэрбиттэрэ, — инженер-экономист быһыытынан биир системаҕа үлэлээтилэр, 53 сыл бииргэ олороллор. Оҕолоро: уола Владимир инженер-радиотехник, Калуга Протвалыгар олорор, үлэлиир, 2 оҕолоох, сиэннээх. Кыыһа Маргарита физик, физико-математическай наука кандидата, Новосибирскайга тимир суол институтун доцена.

Роман Николаевич 1928 сыл сайын Алдаҥҥа барыаҕыттан ыла дойдутугар олох эргиллибэтэҕэ. Ньукуус оҕонньор уонна Алааныйа эмээхсин үөрэхтээх уолларыгар күүстэринэн көрсө булан ыал олорон дойдутугар олохсутаары соруммуттара табыллыбатаҕа — уолларын ыраах барбыта, кэлин баар сураҕа эрэ иһиллэр этэ. Арай убайа Афанасий суоччут олорбута. 1971 сыллаахха, дойдутугар кэлэ сылдьыбыта.

Онно кууччэ сиригэр биир да сахалыы көрсүбэккэ, сахалыы аахвакка сылдьан үйэ аҥарын устата төрөөбүт тылын хайдах умнубатаҕын мыадааҕалыылар улаханнык сөхпүттэрэ. 70 сааһтаах оҕонньор Халбаныыттан сарсыарда ааһы 6 км сири сатыы хааман-сиэлэн Быттыһаҕа киирэн тахсара. Новосибирскайга дьиэтиттэн Новосибирскай муоратыгар (ГЭС) тиийэ сарсыарда ааһы 80-нааҕ кырдьаҕас 10 км сири сатыы хаамар эргиллэрэ.

Билигин даҕаны дойдутун, дьонун сураһа, сурүйсэ олорор. Кырдьаҕастартан кинилиттэн аҕа саастаах биир дойдулааҕа Социалистическай Үлэ Геройа Р. И. Константинова сураһар уонна кинилиэхэ итии эҕэрдэтин ыытар.

Биһиэ Ноевтар — ийэ-аҕа, уол-кыыс, сиэн бары — инженердэр. Сахалартан биир бастакынан кыһыл көмүс промышленноһын инженерэ Роман Николаевич Ноев музейга төрүт сиргэ иэйии бэлиэтэ, ытыктыыр сыаналаах бэлэхтэрин иһин улаханнык махтанабыт, үчүгэй доруобуйаны баҕарабыт.

Г. ЕФИМОВ,
сэрии, үлэ ветерана.

ОҔОЛОРБУТ БАРАХСАТТАР

Кырыйдаахха-саайыардаахха дьиэ иһигэр, тэлгэһэ ырыннааҕы да үлэ кыайтарбат буолан иһэр.

Муус устар 15 күнүгэр биһиги дьиэ-кэргэҥҥэ соһуччу үөрүү буолла. Күүппэтэх өттүбүттэн көмөлтө тиийэн кэллэ. Чурапчы орто оскуолатын У «г» кылаааһыттан уон үөрэнээччи: «Дорообоолоруҥ. Туох үлэлээххитий?», — диэбитинэн дьиэбитигэр киирэн кэллилэр. Саша Макарова, Люба Местникова, Саша Протодьяконов, Гоша Сивцев, Афоня Левчук, Марианна Никонова уо. д. а. буолан уокка оттор маспытын сыһааннаан биэрдилэр, Инэбит ыарытыйарын көрөннөр дьиэбит быһылын соттулар. Итэ үлэни барытын ыарырҕаппакка үөрэ-көтө үлэлээтилэр.

Биһиги хаһааҥҥыта эрэ А. Гайдар сахпыт тимуровскай тэлэнэ тыыннаабын бүгүҥҥү кэлүөнээҕэ иһэ көрөн үөрүүбүт, махталбыт улахан. Оҕолорбут барахсаттарга үөрэхтэригэр ситиһиини, доруобуйаны баҕарабыт.

А. КАЖЕНКИН,
сэрии, үлэ ветерана,

П. КАЖЕНКИНА,
үлэ ветерана.

Редактор **Н. Е. МАКАРОВ.**

ЫТЫ ИИТИИ БЭРЭЭДЭГЭ

Гражданнар тус бэйэлэригэр ыты уонна атын дьиэ кыылларын иитиилэрэ, көрүүлэрэ-истииллэрэ союзнай, автономнай республикалар Министрдэрин Советтарын анаалаах нормативнай акталарыгар олоҕуран олохтонор.

ССРС Министрдэрин Советын 1967 сыл ахсынньы 22 күнүнээҕи уураахтыынан бигэргэтиллибит ССРС ветеринарнай Уставыгар этиллэр:

— гражданин ыты атыылаһар түбэлтэтигэр олохтоох ветлечебницаҕа биллэриэхтээх;

— ветлечебница ыйыытынан ытын аҕалан көрдөрөн прививка оҥорторуох таах;

— ыт бааайыллан сэтэр сабыылаах күрүө иһигэр турар сирдэригэр бары санкторнай быраабылалар тутуһуллуохтаахтар;

— ыт ыалдьар түбэлтэтигэр суһаллык ветлечебницаҕа биллэриллэр уонна карантиҥҥа тутуллар, ыты босхо ыытыллыбат;

— карантин кэмнэргэ түбэлтэтигэр бурүйдээх ССРС ветеринарнай Уставын ирдэбилинэн административнай эппиэккэ тардыллар.

«РСФСР куораттарыгар, атын нэһилиэнньэлээх пууннарыгар ыттары, куоскалары дьиэҕэ тутууну бэрээдэктиир туһунан» РСФСР Министрдэрин Советын 1980 сыл балаҕан ыйын 23 күнүнээҕи уураахтыыныгар олоххо киллэриинэн сибээстээн, ыттары, куоскалары регистрациялааһын булгуччулаах.

Саха АССР Министрдэрин Советын туһаанньаах уураахтарыгар олоҕуран сыл ахсын ыттары хатыылаан регистрациялааһын, учуоттааһын ыытыллыахтаах. Ыты тутуу иһин сельскэй Советтар төлөбүр ылаллар (оройуон киинигэр биир ыкка 15-тии солк., тыа сирдэригэр 5-тии солк).

Булчуттар уонна балыксыттар обществоларын тэрилтэтэ аҥардас булчут боруода ыттары — саха лайкаларын, Илин, Арҕаа Сибирь лайкаларын регистрацияҕа туруорар. Онуоха ыттаах киһи 3 солк. төлүүр. Булчуттар тайахха, эһэҕэ, кииискэ, андаатарга, тииҥҥэ барар ыттары иитээччилэригэр аналлаах жетон уонна сибидиэтэлистибэ бэриллэр. Ветбаклаборатория аналиһа сыллата ирдэнэр.

Олохтоох Советтар миэстэтигэр ыты иитиигэ ахсаан өттүнэн хаарчахтааһыны олохтуур быраабылаахтар. Практикаҕа кадровай уонна любитель булчуттарга 2-лии, онтон атын гражданнарга 1-дии ыты иитии сөптөөҕүн этэр.

Ыт киһи олоҕор, дьиэ-уокка биллэр миэстэлээх ылар. Хаһыҥ баҕарар ыт, киһи хаһыҥ хаһыыхаҕа дьоҕурдааҕыттан тутулуга суох, дьону кытта бииргэ сылдьар, киһиэхэ сыстаҕаһыыр, эккиэлиир, оҕолору кытта бииргэ оонньуур, илиилэрин, уостарын-тиистэрин салыыр, атахтарын тобоҕун сиир. Ол түмүгэр ыттартан элбэх дьиэ атын да кыылларыттан араас сыстыганнаах ыарыыларга кэбиллэстиһ сыстыахха сөп. Онон ыты кыра эрдэҕиттэн ветеринарнай кэтээн көрүүгэ сырытыннарыы булгуччулаах.

Уопсай дьиэҕэ олорор ыаллар биир дьиэҕэ кэккэлэһэ олорор ыалларга бары сөбүлэһэр эрэ түбэлтэтигэр ыты иитэр, тутар быраабалаахтар.

Ыты тусуа киһиэхэ атыылааһын, атыылаһыы уонна общественнай транспорка илдьэ сылдьыы оройуон кылаабынай ветврачыттан көҥүл сурук ылан эрэ буоллаххына, көҥүллэнэр. Инструкцияҕа этиллэринэн, дьэллик сылдьар ыттары, куоскалары тутуу, өлөрүү оройуон киинигэр дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба производственнай управлениетыгар сүктэриллэр.

Үөрэнээччилэр оскуолаҕа ыттарын илдьэ кэлэн оонньууларын оскуола администрацията, төрөппүттэр кытаанахтык боппуохтаахтар.

Биһиэхэ сорох сельскэй Советтарбытыгар эдьии сүһүөх булт общество коллективтарын иһинэн «Ыты сөбүлээччилэр обществолара» тэрилиннилэр, кинилэр сылларытан бииргэ дастарыннан ыт иитиитин миэстэтигэр бэрээдэктииргэ, ирдэниллэр быраабылалары олохко киллэрииигэ көмөлөһүү, онон араас сыстыганнаах ыарыылар тарҕаныыларын утары охсуһуу буолуохтаах.

Бастакы итинник общество Чакыр сельскэй Советыгар (председатель М. П. Филиппов) тэриллибитэ ыраатта, бу сельсоветка ыт иитиитэ бэрээдэктээх дээххэ сөп. Билигин Сылан, Бахсы сельскэй Советтарын истэринэн тэриллэрэ эрэйиллэр. Маныаха тэрээһин үлэлэрэ түргэнник ыытан үлэни саҕалыахтара наада.

Кэлин сылларга сорох сирдэргэ ыты иитиини бэрээдэктиибит диэн аттаан эни түбэһиннэх быраҕыыннан ыт дөбөҥҥүк өлөрүн ситиһэ сатааһын бэрүкүтэ суох костүүтэ баар буолла. Бу төһө сөптөөҕүн дуу, сыыһатын дуу ветеринарнай сулууспа, санэпидстанция дьон билиитигэр тириэрдиэн наада. Дьиэ кыылларын эмиэ сүһүрдэн (буолан баран хаһан түбэһиннэх байдиэ быраҕан) өлөрүү сокуонунан бобуллуон сөптөөх дии саныыбын.

В. НОЕВ,
булчуттар уонна балыксыттар оройуонааҕы обществоларын бырабылыанньатын председателэ.

Киинэ

КУНДУ ОҔОЛОР, ыам ыйыгар эһиэхэ анаан манньк саҥа киинэлэр экраҥҥа таһаарыллаллар.

Бастатан, эһиги кэрэхсэбиллээх М. Горькай аатынан студия «Зловредное воскресенье» диэн кэтит экраннаах оҥнооох лиэнтэтэ ылмата. Кини сүрүн геройа уратылаах фантазер, омуннаан бэл барон Мюнхаузены даҕаны баһыйыан сөп Гена Пенкин бүрүйүнэн төрдүс «а» кылаас олоҕор тахсыбыт уһулуччулаах улэрыйыылары көрдөрөр. Киинэҕэ оҕолору сэргэ Валентина Талызина, Михаил Пуговкин, Борислав Брондуков, Георгий Штиль, Марина Дюжева курдук биллиилээх актердар эмиэ кытталлар.

Эһиги «Пеппи — Длинный чулок», «Малыш и Карлсон» диэн сэһэннэри аахпыныт буолуо: Олору оҕолорго анаан Швеция суруйааччыта Астрид Линдгрен айбыта. Төһөлөөх үчүгэйдик суруйбарый! Биһиги олохпут суон Карлсона, дьороҕой Пеппитэ суох сатаммат курдук. Оттон бу сотору таағыта Швеция кинематографистара эмиэ А. Линдгрен сэһэнинэн «Роня — дочь разбойника» диэн оҥнооох фильми уһуллулар. Бу — икки өстөһөр сэйкалар баһылыктарын оҕолоро Роня кыыс уонна Бирк уол түстарынан. Кинилэр аҕалара атаанньаһан абааһы көрсөллөр, күрэстэһэллэр, оттон Роня уонна Бирк эҥ, аахсыбакка бэйэ-бэйэлэригэр тардыһаллар. Эдэр дьон доҕордоһуулара, тапталлара икки атамаан өстөһөр сүрэхтэрин эйэлэһиннэриэхтэрэ, сымнаҕас, муҥу-сору кыайыахтара дуо?.. Бүгүн Аан дойдутааҕы 35-с кинофестиваль «Үрүҥ көмүс эһэ» бириэмийэ наҕараадаламмыт киинэ эһигини алҕаһын толкуйдатыа.

«Чурапчы» совхоз салалтата, райсовет исполкомун норуот үөрэҕириитигэр отдела, Кыһалаанаах сельсоветын исполкома, отделение совета педагогическай үлэ ветерана
БАРАШКОВ Николай Герасимович
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэннэригэр, уолугар, аймахтарыгар бэйэлэрин кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

ОАПХ аппаратын коллектива, партийнай тэрилтэтэ уонна профкома племотдел начальнига Барашкова Софья Герасимовнаҕа кини таптыыр убайа, педагогическай үлэ ветерана
БАРАШКОВ Николай Герасимович
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн бэйэлэрин кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Таптыыр кэргэним, аҕам, убайым, аймахпыт педагогическай үлэ ветерана
БАРАШКОВ Николай Герасимович
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн бары билэр дьонноругар иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, уола, балта, аймахтара.

БИҺИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовай индекс 678700, Чурапчы с. Карл Маркс уул. 26 «а». ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор — 21-332, отделлар — 21-265, уопсай — 21-505.

«Саҥа олох» райкома КПСС и Якутской АССР («Новая жизнь») — орган Чурапчинского районного Совета народных депутатов.

Индекс 54967. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Чурапчинская районная типография Госкомиздата ЯАССР, с. Чурапчы ул. Карла Маркса, 26 «а». Тираж 4015 экз.
№ ЗАКАЗА 51. Объем 1 печ. лист.